

Държавен бюджет

Институт за пазарна икономика
www.ime.bg

1 декември 2009

Какво е държавен бюджет?

- Всяка държава изпълнява определени функции, за което и трябва пари – прави разходи
- Държавните разходи се финансират от хората – налагат се данъци
- Държавният бюджет обхваща приходите и разходи на държавата

България: Консолидирана фискална програма

Национален бюджет:

- Държавен бюджет (републикански бюджет, бюджет на Народното събрание, бюджет на съдебната власт)
- Бюджетите на ВУЗ, БАН, БНТ и БНР
- Бюджети на социално осигуряване (ДОО и НЗОК)
- Бюджети на общините
- Извънбюджетни фондове и други сметки

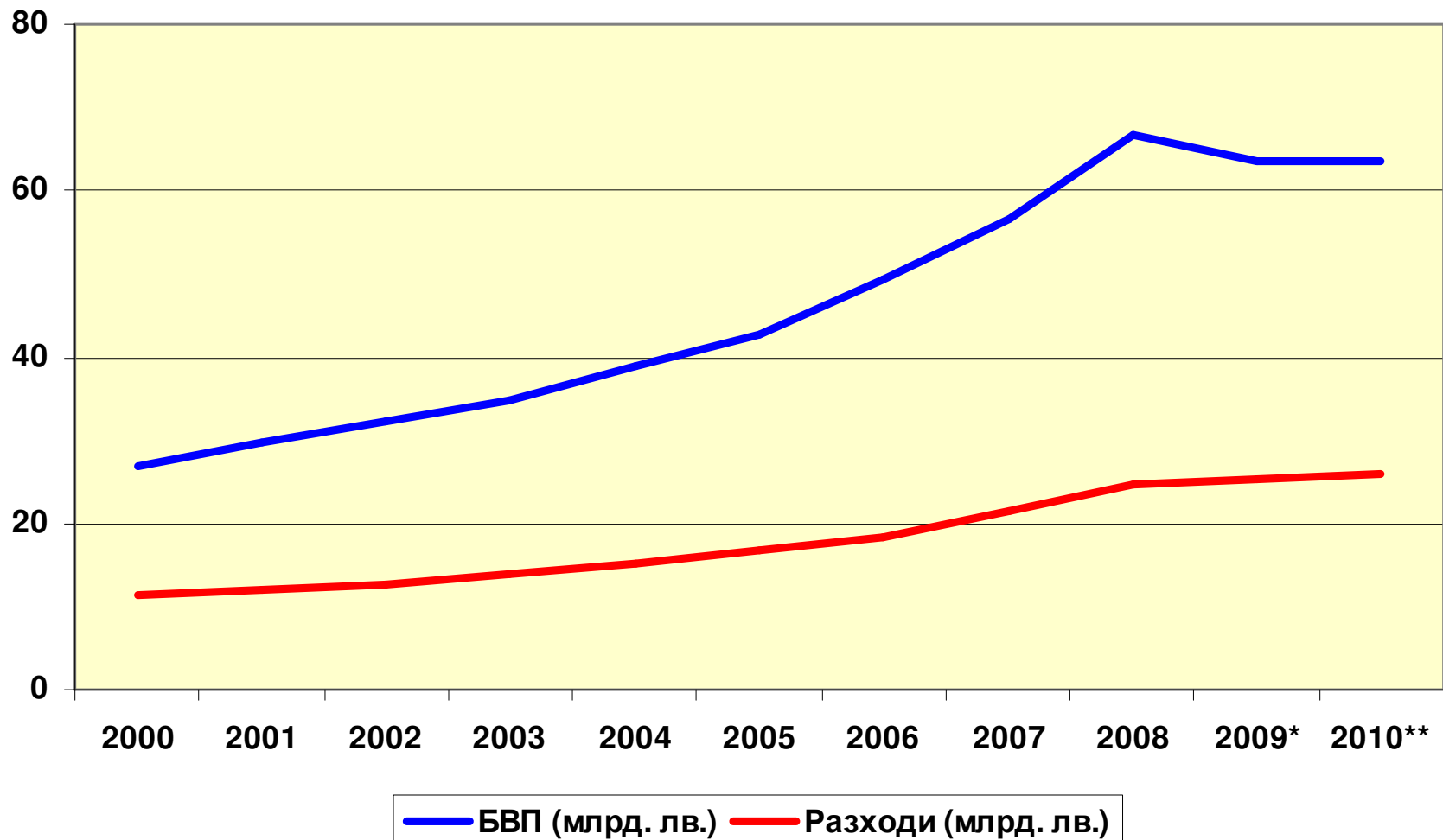
Европейски средства

**ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
 КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА - НАЦИОНАЛЕН БЮДЖЕТ И ЕВРОПЕЙСКИ СРЕДСТВА
 КЪМ 30.09.2009 ГОДИНА**

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Консолидирана	Национален	Европейски
	фискална програма	бюджет 1	средства ²
к.1	к.2=к.3+к.4	к.3	к.4
I. Приходи и помощи	18,525.3	17,647.4	877.9
Данъчни приходи	14,868.0	14,867.0	1.0
Неданъчни приходи	2,611.2	2,598.6	12.6
Помощи	1,046.1	181.8	864.2
II. Разходи	18,545.1	17,470.3	1,074.8
Заплати и възнаграждения за персонала	2,939.8	2,936.2	3.6
Социални и здравно-осигурителни вноски	766.5	763.5	3.0
Текуща издръжка	3,158.6	3,018.9	139.7
Лисви	476.7	476.7	0.0
Лисви по външни заеми	333.2	333.2	0.0
Лисви по вътрешни заеми	143.5	143.5	0.0
Социални разходи, стипендии	7,470.4	7,458.4	12.0
Субсидии	961.0	688.3	272.7
Капиталови разходи и нетен прираст на държавния резерв	2,772.0	2,128.2	643.9
III. Трансфери-нето /предоставени(-); получени(+)/	0.0	-235.1	235.1
Трансфери (субсидии/вноски, временни заеми) от/за ЦБ (нето)	0.0	-174.9	174.9
Други трансфери и временни безплатни заеми (нето)	0.0	-60.2	60.2
IV. Вноска в общия бюджет на ЕС	532.4	532.4	0.0
V. Бюджетно салдо (дефицит "-" / изобилък "+") = I-II+III-IV/	-552.3	-590.5	38.2
VI. Финансиране	552.3	590.5	-38.2
Външно финансиране - нето	582.9	582.9	0.0
Външни заеми и погашения (нето)	497.0	497.0	0.0
Погашения по предоставени кредити на др. държави (+)	0.8	0.8	0.0
Операции с ценни книжа и финансови активи	0.0	0.0	0.0
Депозити (нето) в чужбина	85.1	85.1	0.0
Вътрешно финансиране - нето	550.7	588.9	-38.2
Небанково - нето	-8.0	-8.0	0.0
Банково - нето	558.7	596.9	-38.2
в т.ч.			0.0
Плащания за сметка на ЕС (-) ³	-353.5	0.0	-353.5
Възстановени суми от ЕС (+) ³	534.6	0.0	534.6
Приватизация, придобиване на дялове и акции, и възмездни средства - нето	-581.4	-581.4	0.0
в т.ч.: приходи от приватизация	53.2	53.2	0.0

Публични разходи и БВП (млрд. лв.)

Разходи по функции

- Администрация
- Отбрана и сигурност
- Образование
- Здравеопазване
- Социално осигуряване, подпомагане и грижи
- Благоустройство и околна среда
- Почивно дело, култура, религиозни дейности
- Икономически дейности и услуги
- Други (лихви)

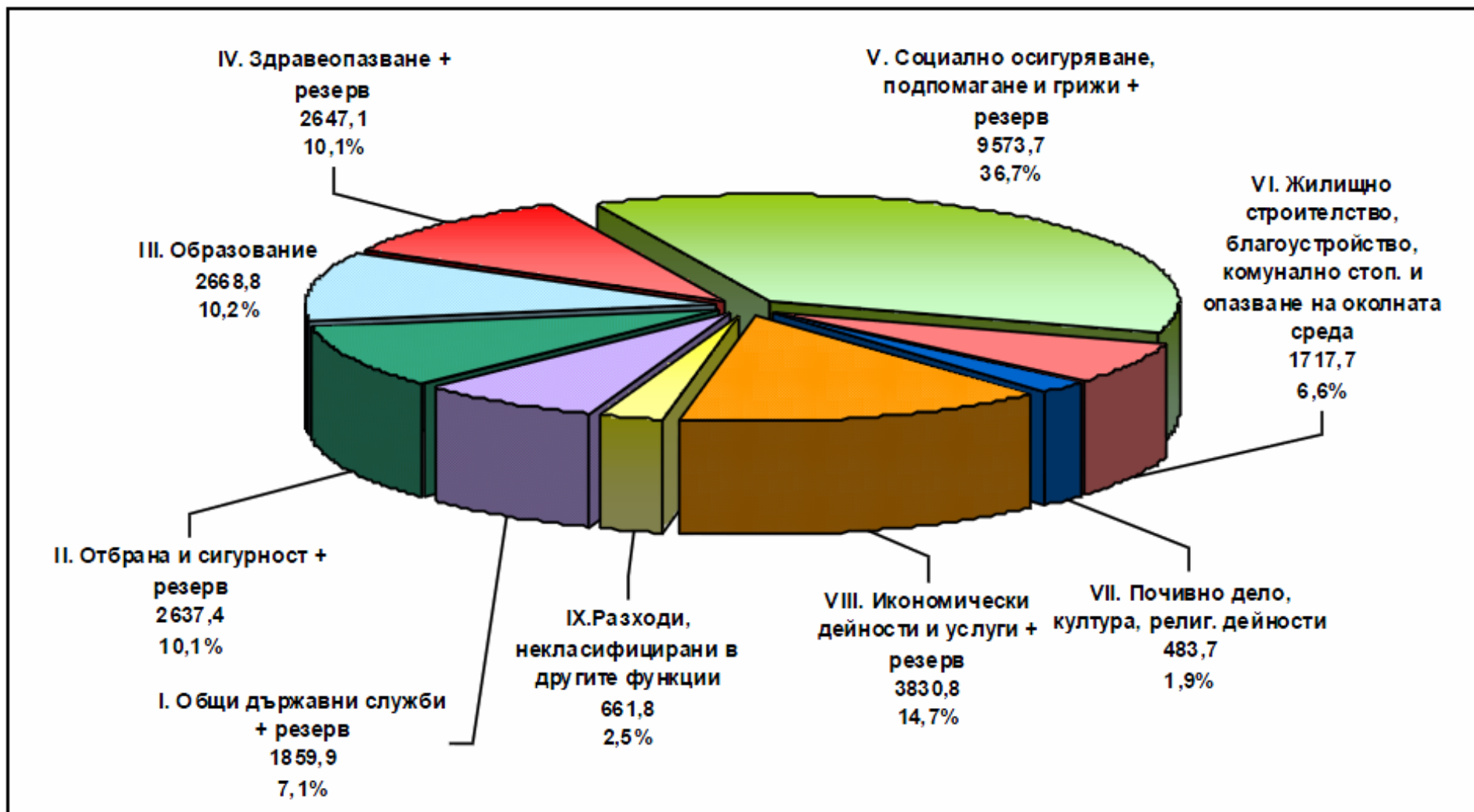
Задача

Две групи от по 5 човека...

Всяка група разполага с по 100 гроша,
които представляват бюджета на
дадена държава

За какво ще бъдат похарчени? И защо?

Разходи по функции (26 млрд. лв.)

Разходи по функции (26 млрд. лв.)

	Бюджет 2010	%
Администрация	1,859,900	7%
Отбрана и сигурност	2,637,400	10%
Отбрана	843,600	3%
Полиция	1,259,600	5%
Съдебна власт	436,400	2%
Затвори	88,800	0%
Образование	2,668,800	10%
Здравеопазване	2,647,100	10%
Социално осигуряване, подпомагане и грижи	9,573,700	37%
Пенсии	7,208,800	28%
Социални помощи и обещетения	1,808,300	7%
Подпомагане и заетост	556,700	2%
Благоустройство и опазване на околната среда	1,717,700	7%
Благоустройство	725,600	3%
Опазване на околната среда	992,100	4%
Почивно дело, култура, религиозни дейности	483,700	2%
БНТ	60,000	0%
БНР	50,000	0%
Икономически дейности и услуги	3,830,800	15%
Селско и горско стопанство, лов и риболов	1,034,100	4%
Транспорт и съобщения	1,940,000	7%
Други (лихви)	661,800	3%
ОБЩО	26,080,900	100%

Разходи по функции (% от общите)

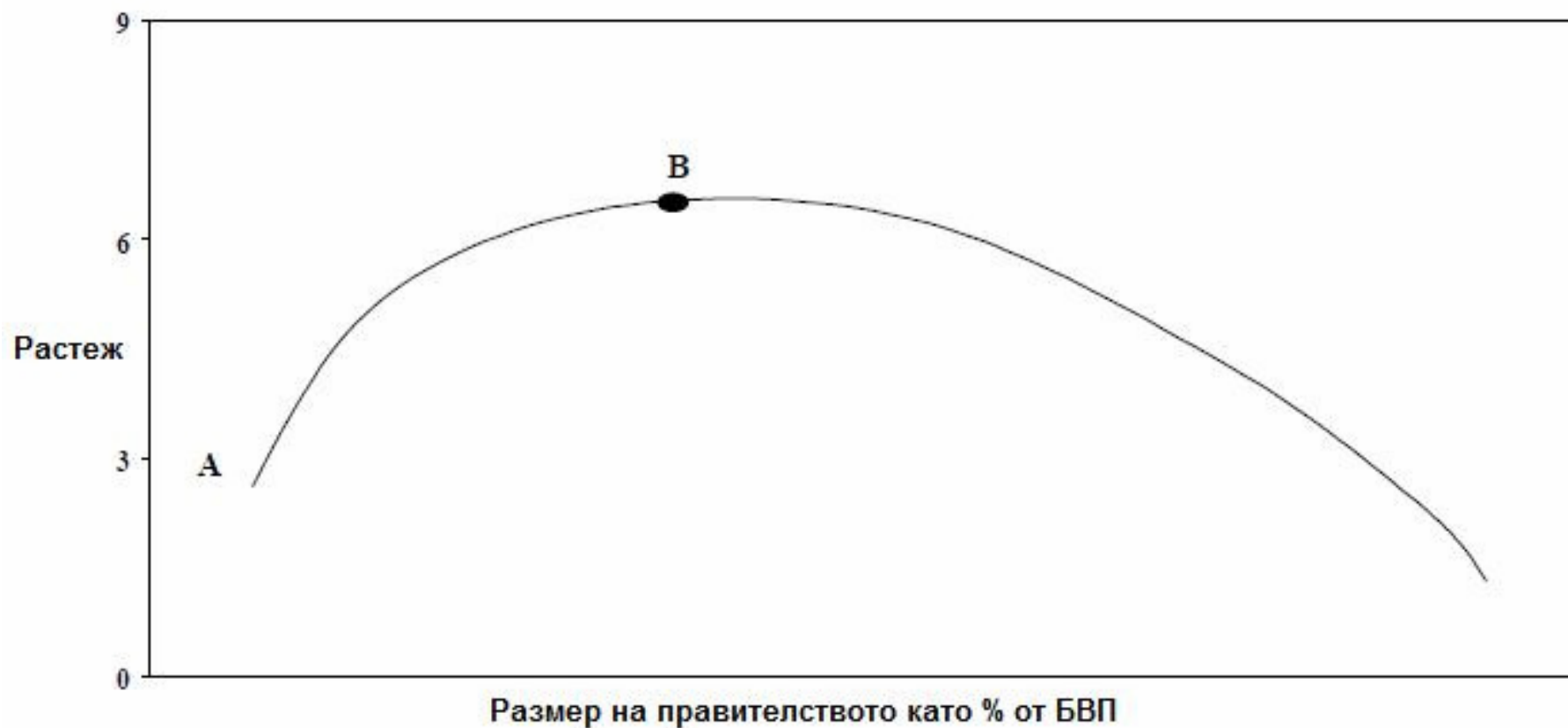

Бюджет на ИПИ

Фокус върху създаването на богатство,
не към (пре)разпределението му...

Насочен към реформи и политики, не към
разходи...

Публични разходи и растеж (The BARS Curve)

Ключови моменти

- Балансиран бюджет
- Ниски данъци за всички
- Никакви преференции и облекчения
- Ниско (обосновано) квазиданъчно бреме
- По-малко държавна намеса
- Разходи за програми (оценка)
- Реформи насочени към хората

Реформи

- Автономност на университетите – студентски кредити вместо университетски субсидии
- Премахване монопола на НЗОК, конкуренция и свободен избор
- Пенсионни спестявания вместо пенсионни обещания